

vő, a haladó emberi társadalmat velünk együtt építő és abban helyet kérő, velünk egyenértékű és egyenlő rangú társaink. S mikor a népi nemzeti egység kibontakozásáról, erőre kapásáról beszélünk, mikor a népi nemzeti egység már tökéletesebb formái és tartal-

mi megvalósítását tűzzük ki célul, róluk sem feledkezhetünk meg, az elhatározást csak a cigányokkal együtt érlelhetjük valósággá s az eredményekben velük is osztoznunk kell.

... Hogy ne lehessen többé Danyi Béla-féle ügyekről vitázni.

Kondorosi János

Bojtor Károly kiállításán

A művész pályafutásának mindig döntő, nagy eseménye a kiállítás. Bár az alkotás kezdete, s a mű befejezése is, a kiállítótermen kívül történik, a művész valójában mégis csak a nagyközönség „okos gyülekezetében”, tud számol vetni önmagával. A látogatók és a szakmabeliek véleménye, kritikája — de sokszor még a kevésbé szerencsés megjegyzések is — hasznára válhatnak, és az elismerés későbbi munkájának serkentője lehet.

A tárlat előkészületének izgalmi, a kiállítás légköre, a siker mind olyan vektor, amely erőt és önbizalmat ad a további alkotás bonyolult folyamatához.

Bojtor (Sztrapecz) Károly a főiskola elvégzése óta mindössze második éve dolgozó művész — távolról sem végeredménnyel, egy festői szakasz lezáró summázásával, de nem is fiatal kezdő, hanem egy minden vonatkozásában konzekvens festő rangján szemlélve a világot — mutatkozik be itt, Salgótarjánban. Olyan állapottal szembesíti tárlatlátogató közönségét, mely megindítóan gazdag élményvilágról tanúskodik.

Művészete oly fiatal, mint újjászülető városunk, melynek iskolapadjaiból indult el, hogy tarisznyáját kincsekkel megrakva, Mesebeli Jánosként visszatérjen. Visszajött, s most az ifjú művésznemzedék egyik igen tehetséges képviselőjét üdvözölhetjük.

Első alkalma, hogy eredményeiről műveinek egy nagyobb gyűjteményével számoljon be a nyilvánosság előtt, s mondja el: törekvéseinek útján hová jutott; mit tudot hozzátenni a magáéból a tanultakhoz; hogyan igazodik el a jelenben; miben látja képességeinek sajátosságait, s a hivatásával járó tennivalókat.

Induló állomásának színes akkordjai azt mutatják, nem tartozik azon fiatal művészek közé, akik a közösség dolgaiban elszánt szentimentalizmusnak tanúsítanak. A humanista szolidaritást nem tekinti illetlen szentimentalizmusnak. Magáénak vallja a nép boldogságáért folyó erőfeszítéseket, közös harcot vállal a küzdelemben. Ambíciója nem a formai trükkök és moderneskedő izlés-szaltók világa. Alkotásai híven tükrözik stiláris ötletgazdagságát, amely magasrendű emberi mondanivalóval telítődik.

Anyaga közérdekű. Hiteles képet nyújt napjainkról, életünkről, környezetünkről anélkül, hogy bizonyos mesélő kedv, vagy természetmáslás érvényesülne képein. Artisztikus ábrái is érthetőek, bonyodalom mentesek. Úgy igényesek, hogy közben egyszerűek maradnak. Mindig kapcsolatot találnak a nézővel, s mesterségbeli erede-

tiségük ellenére sem válnak misztikus jelekké a laikus közönség szemében. Íme, bizonyosság az igazság mellett: a művész gondolkodásának demokratizmusa a legválasztékosabb formákat is közkinccsé teheti.

A kiállított műalkotások méret-léptékeit figyelve az is kitűnik, hogy az intim témák és formák mellett hangsúlyt kap a monumentalitásra való törekvés, a közösségi, társadalmi feladatokat tükröző műfaj iránti érdeklődés és rátermettség. Különösen a gobelinben és freskóban mutat szerencsés törekvést, melyből kicsillan a műfaji hovatartozandóság. S itt érthetjük meg, hogy a murális művészet nála nemcsak program, hanem belső szükséglet. Vágyait akaratlanul árulja el a táblakép-szerű festményeivel is, hiszen mind rokonai a nagyméretű murális előtanulmányként indult és kész, komoly alkotásként született nagy gobelinterveknek. Hiszem, hogy ez a numentális kifejezéshez született nyelv nagy meglepetésekkel szolgál majd a városunkban eredetiben is kivitelezett alkotásokban.

Bojtor kevés beszédű művész, töprengve keresi igazságát. Művészete a rendet szolgálja. Egy ecsetvonása sincs, mely sóváran elkalandozna szigorúan szabott útról. A forma éppúgy építkezik, mint a vele egyenrangú szín. Nem éljük az aforizmák idejét, s most sincs felélesztésükről szó, mikor arra gondolok, hogy ez a művészet azért olyan rokonszenves és nagyigényű, mert úgy hallatszik messzire, hogy cseppet sem hangoskodik.

Szerencsés ötvözete a Domanovszky Endrétől, hazánk nagynevű mesterétől tanultakat, az önmagában kristályosított tehetséggel, emberséggel. Hisszük, hogy az önmagával szemben szigorú igénye, tiszteletteljes és szerény művészi hozzáállása meghozza a további eredményt, elismerést.

Czinke Ferenc